

KÉSZ REGÉNY (VI.)

BRASNYÓ ISTVÁN

Én azonban itt vagyok, akár valami plakátról leszakadt figura, sőt, az egész plakáttal együtt a falról, azért csörtöghet rajtam annyira az öltözé-
kem: választást akarnának tartani, s alakom az ábrán bizonyára azt mutatja,
hogy kire szavazzanak föltétlenül, avagy kire ne szavazzanak még véletle-
nül sem, tehát a választás lehetősége a számomra máris mindenképpen adva
van – képzelem be magamnak –, „a legrosszabb esetben képviselő leszek”,
kezdem kapkodni jártomban is a fejemet, mintha tömény ammóniákkal teli
üvegcsét tartanának az orrom alá, sajnos, nem láthatom, mivel szememet az
állítólagos villózásom miatt még mindig csukva kell tartanom. Így látatlan-
ban is kizárólag a bajt keresem, teljesen névtelenül és akár futólag is, csöp-
pet sem tartva attól, hogy lakott helyen szinte bizonyos, hogy azonnal föl
fognak ismerni, egészen eleven transzparenst. Akkor legfőljebb majd osz-
togatok nekik pecsétet valami egészen haszontalan papírjaikra, jól jöhet az
még bármelyiküknek, ha akárhol rám hivatkoznak, miként tennék az ek-
korra már szinte általam is elfeledett irodistával, aki továbbra is a titok őri-
zője, én meg egyszerűen annak az őrizgetett titoknak a tudója vagyok, ami
pedig már jóval magasabb erkölcsi beosztás lehet a titkolózás hierarchiájá-
ban.

Már-már egyenesen mint ügynöke valaminek! Amint kiteszem a lábam a
mezei téглаégető labirintusából, és valami nagyra szánom el magamat, ke-
resve helyemet a világ hosszanti keresztmetszetében, egyelőre egy gumibé-
lyegző, egy pecsétpárna meg – amennyire meg tudom állapítani – egy for-
gópisztoly birtokában, egy meszes esőtől teljesen átmeszelt múlttal, to-
vábbá annyi nyilvánvaló emlékkal, hogy az esők közül sokkalta inkább
kedveltem a parfümöset, bár azok semmiféle változást sem hoztak helyze-
temben (amikor az általam addig nem is sejtett Süketpuszta – amennyiben
egyáltalán létezik vagy létezett – felé indultam, parfümös eső fordított visz-
sza esernyőért). Végül most rájöttem: mégiscsak közösségi lény vagyok,

s ezekkel a szükös, tőlem teljesen idegen eszközökkel szeretném kivíni sokak nagyrabecsülését – ha megjelenésem láttán nem is, de fölszerelésem-től biztosan elkezd futkosni a hideg a hátukon; ha a kellő időben hozakodom elő velem, megpecsételem a sorsomat.

Hogy ily hirtelen véget ért volna farsangi multságom? Miközben mindvégig azzal voltam, hogy alakoskodásom örökké fog tartani, egyszerre csak itt állapodok meg, a táncmester lába nyomában, majdnem olyasformán, mintha magam lennék a táncmester, készen arra, hogy pecsétes okleveleket osztogassak, habár Úrfi nem személyesen velem beszélgetett akkor, amikor a szünet oly hosszúra nyúlt, s a táncolók az alacsony mennyezetű teremben úgy maradtak huzamosabb időre, föltartott kézzel, mintha a mennyezetet szeretnék megérinteni, s ez közelről sem pihenés volt a számukra, hanem függeszkedés az én képzeletemen, és meglehetett róla a véleményük, habár erről senki sem faggatta őket, még csak egymással sem közölték, nem is lehetett semmi közölnivalójuk sem, hiszen csupán egy objektív jelenet alkotói voltak, és mindössze beilleszkedtek szerepükbe, amit a maguk feje után vállaltak, táncmester ide vagy táncmester oda: tulajdonképpen egy malomban őrlök-e én az emlékezetemmel, vagy egészen másvalakivel fújok egy követ, akiről nem is szeretnék tudni, mert akkora nagy hatással volt rám, ballagott végig az estéli utcán, és sorra bezörgetett mindegyik ablakon, mintha keresne valakit, és éppen azt tudakolná, nem ott tartózkodik-e véletlenül, avagy nem tudják-e, hogy jelenleg éppen hol tartózkodhat, pontosan úgy, ahogyan állatorvost vagy csontkovácsot szoktak hajszozni.

De ez nem! Ez aztán nem! – Konferenciára! Emberek, konferenciára! – kiabál a nagy hangján, hogy az épp vacsorázóknak torkukon akad tőle a falat, nem is tudnak vagy nem is mernek majd tőle fölszólalni a konferencián, sem ezen, sem másikon, vagy harminc évig, és akkor meg már minek? Mégsem mehet rá az ember élete egyetlen félelemnek a tisztázására! Habár sohasem akadt senki olyan, aki mert volna nem elmenni. Ilyesmi csupán Úrfi-től tellett volna ki, de neki se kutyája, se macskája, és érdeklí is azt, hogy mi lesz vele? Legalábbis akárkivel el tudja hitetni, és képes meg is tenni ezt, egyszóval nem komoly ember, az ilyen sohasem viszi semmire sem, és én ott tapostam az élmény nyomát, lábaltam utána, mintha mind hiába megszelték volna át, és ami a legérdekesebb, engem sem nagyon érdekelt, hogy ugyan mi is lesz velem?

Úgyhogy én most miféle lemeszelt történelem emléke voltam itt, az elfeledetté-e, illetve a nagyon is jól megjegyzetté, amely a mész alatt is megmaradt reflexszerűnek, egészen ösztönösnek, mintha megállás nélkül fegyvert fognának rá, hogy már akárki azt mondhatná: á, nem is lehetséges annyi időt mozdulatlanul leélni, hogy szinte még lélegzetet se vegyen az ember!

– De ha én egyszer a hatása alatt voltam és vagyok még most is! – mond-

hattam volna. – És ez nem csak afféle impresszió! Az ilyesmit az ember a levegővel szívja magába!

Az konzerválódott állapot volt, hogy azok a mész alatt állítólag még levegőt sem mertek venni, afféle függélyes tömegsír, és, ó, cinizmusom tetőfoka: vajon mikor leszen a halottaknak föltámadása? – kérdezhetném, kiegészítve azzal, hogy vajon ki látott már merőleges halottakat, eltekintve némely emlékműtől?

Am ha egyszer valami van, sokkalta könnyebb rámondani, hogy nincs, és a legkönnyebb nem is vesztegetni rá a szót, hiszen hol van rá a bizonyíték? Az én bizonyítékom – amikor nekem önmagamra is elsősorban bizonyítékot kellene keresnem. Nem elég ám csak úgy létezni, lógni, mindentől függetlenül, ahogyan én képzelem!

És a kötődés? Akár a mész alatt is? A valamihez való kötöttség? Legyen az akár gúzsakötöttség is! Különbön könnyen oda juthatok, ahová Úrfi a maga természetes viselkedésével, semmibe véve az etikett megsza(ba)szott kereteit, őt sohasem érte szembeszél, mindig elsüvöltött a füle mellett, és ő, roppantul naivan, úgy képzelte, hogy senki sem fog erre fölfigyelni, miszerint neki minduntalan figurázni van kedve, egy komoly szót nem lehet belőle kipréselni, kivéve amikor velem vált szót, ám ezt sohasem nyilvánosan, az ilyesmire kizárólag akkor került sor, amikor magunkban voltunk, meg ugyanez volt az eset egy ízben a táncmesterrel is, különben minduntalan hamis színben szándékozta föltüntetni magát, olyasféleképpen tett, mint aki nem ad semennyit sem a dologra, még csak nem is hagyta magát átmeszelni, mint afféle árnya a múltnak, a koronafasövény mellett szaladt a képzletbeli fölfújót disznóhólyagja után, igaz, éppen így is érkezett, valami váratlan irányból, maga sem tudta pontosan, merről, én pedig most az ellenkező irányba indultam a nagy ziláltságban, hát, amikor minduntalan fröcskölt a szemem közé a mésztej, habár a meszelő nem tudott megnyalni: ha már a pecsétnyomó nem hagyta magát, én is kitartottam valahogy a sarkában, s nélküle most mehetnék is üres kézzel, merre a szemem lát.

Az útkanyarban ácsorgott valaki, nagyon kushadt, lapos zsák volt átvette a vállán: hogy énrám várakozott volna?

– Megyek épületfát vásárolni – közölte velem, mintha a jelszót tudakoltam volna tőle.

– Én meg deszkát árulni – mondtam, vagyis igyekeztem kitalálni rá a választ.

– Csakhogy én komolyan mondom – tűnődött el, hogy érdemes lehet-e részleteznie.

– Én is a legkomolyabban, hiszen épp azt fontolgatom, hogy fatelepet kellene itt nyitni.

– Akkor én ne is menjek? Jobb lesz, ha tüstént visszafordulok? Mi erről

a véleménye? – igyekezett keresztüllátni rajtam, nehogy még valami hibát kövessen el.

– Én nem a magam fejével gondolkozom – vettem nyomban elejét kíváncsiságának. – Én egyáltalán nem gondolkozom, én csupán a légből kapott hírt adom tovább.

– Mert erről még nem hallottam eddig, erről a leendő fatelepről – vette komolyan fontolóra. – Ha ugyanis a közelben lenne, onnan egyedül is hazahúzgálhatnám az anyagot, nem kellene iga vagy vontatás: az ember csak fölkapja az egyik végét, a másik meg húzódik utána... Nem nagy házat építetek, csak olyan fa nyakába valót.

– Nekem sincs házam – közöltem vele, mivel más éppen nem jutott eszembe. – Lényegében, akár hiszi, akár nem, nagyjából minden kapcsolatomat elveszítettem a világgal. Míg maga csak a realitással állhat így – adtam a tudtára véleményemet. A fölvilágosító szándék a más dolgában kifejezetten megvolt bennem, nem is tudtam, igazából hol lehet a határa, ám a járókelő értetlenül nézett rám, mintha csakugyan madárház nyílásán lesne kifelé, majd mély lélegzetet vett, mivel talán arra a gondolatra jutott, hogy ketőnk közül én lehetek a reménytelenebbik eset, és kertelés nélkül a képmembe vágta:

– Engem ide köt az életem, maga pedig a magáéval kezdjen, amit kedve tartja, bolond embere! Nem is tartok magával, máris elrontotta a napomat...

Mintha kifejezetten finom szerkezetű óramű lett volna a napja, és én ebbe érzéketlenül belekotortam valami hegyes vagy szögletes tárggyal, örvényt, de legalábbis légörvényt keltettem az alkatrészei között, miként, ha rám lett volna bízva, moslékot kevernék az elhagyott udvar disznainak, ahol a kapu két szárnyával is majdhogy oda nem csíptek, mutatván, mennyire jelentéktelennek találják otléteimet. Ennek különben is rajtam kívül idestova már huzamosabb ideje – sohasem – más nem is tulajdonított nagyobb fontosságot: nagyjából mindennel ez a helyzet, amíg bármilyen formában is létezni akar, csupán akkor válik kínossá a szituáció, amikor hiányozni kezd, habár ez nem az én esetem volt, ez a hiányzás: én nyilvánvalóan sehonnan sem hiányozhattam, létezésem sehol sem esett latba a kellő súllyal, mondhatnám-e netán röpkének, ha ez a szó nem egészen mást jelentene, mivel inkább utalhatna a megjelenési formámra, hogy én csak úgy átfutok itt, olyan véleménnyel, amilyennel nemigen szokás útra kelni, és most hiába is hirdeti erőszakos hangjával akárki is, hogy törődik is ő az én véleményemmel: mert a hideg batyu, amit viszek magammal, amelytől mindeddig szabadulni szerettem volna, de túlságosan is mélyre csúszott bennem, hogy még kiöklendezni sem tudtam, mivel végleg kénytelen voltam lenyelni, hát ez azért mégiscsak kell hogy jelentsen valamit!

– Jobban tenné – igyekeztem máris a helyes irányban hatni rá –, ha engem pusztán futó gondolatként nyugtázna, amelynek az életbevágó fontosságú dolgok szempontjából semmi jelentősége. Az építkezés jelentős tett. Beleépíteni valamit az időbe, egy tartalmat, amelyik sokkalta huza-mosabb hatású bármiféle szóbeszédnél, ennek szinte ki sem lehet mutatni helyénvalóságát. Ami egyszer kimozdíthatatlanul ott áll, az sok mindent meghatároz... Ahhoz akárki még tarthatná is magát a későbbiek során, igazodni lehetne hozzá, nem lenne ilyen roppantul kiterjedt útvesztő ez az egész környék. Akárhova és akármiből is építkezzék, én a maga pártján vagyok – mutatkoztam segítőkésznek, mint afféle útszélien föl-szedett jó barát. – És különben is, ideje volna már fölépíteni ezt a világot! Erről én hajlandó vagyok pecsétet papírt is adni! – ütöttem magam előtt ököllel a levegőre, mintha a kezemben lenne a bélyegző. – Különben is úgy hiszem, aligha tudja megérteni, mekkora öröm a számomra, hogy kikeveredtem ebből a valaki más számára fönntartott csapdából; azonban máris többet beszélek a kelleténél! – igyekeztem szűkebbre fogni mondókámat. – Ám ez itt egy örök környék! – lelkendeztem hamisan, erre viszont az készítetett, hogy úgy éreztem, szilárd partot ért a lábam, ha ronggyá ázva is, de kimáztam abból a kétes, süketpusztai ködölésből.

– Annyira húzza vissza a szíve? – kérdezte tőlem a lappadt zsákú, fölvetett fejjel, lefelé nézve, hogy így akként érezhette, valami meredélyről tekint alá rám, a leggyőzöttre.

– Á, csak bolondozom! Fogalma sincs arról, hogy én honnan menekülök. Tekintsen is nyugodtan annak: menekültnek. – És azonnyomban, ott, a tövében meg is kezdtem menekülni tengetését.

– Most lesz itt fatelep, vagy nem lesz? – kérdezte aztán.

– Lesz, lesz! Pecsétet papírt adhatok róla! Téglagyár már van, most következik a fatelep. Hamarosan jelentős szállítmányok érkeznek. És kezdetét veszi az építkezés.

– Ezt nem az újjából szopja? – kételkedett még mindig a szavaimban, talán nem is alaptalanul.

– Miféle újjából? Ugyan már? Hát hogy hívják ezt a helyet? Süketpuszta ez?

– Nem. Ilyet még nem is hallottam!

– Nohát, mától kezdve úgy hívják, hogy Süketpuszta. Ide lesz kitéve a táblája, hogy innentől arrafelé Süketpuszta. Ide! – rajzoltam keresztet bakancsom orrával a nyirkos földre. – Megbízhatnám magát azzal, hogy kitegye majd ide azt a táblát?

– De még villany sincs!

– Ide vezetjük! A röptér miatt!

– Hogy repülőté? Itt? – ámult el; büszke lehettem, mennyire élethűen elő tudom adni a semmit.

– Már kész az alapozása! És maga fog mindenre fölügyelni! – Már nem is pislogott rám oly meredeken a magasból. „Majd én megtanítalak benneteket szörnyűket álmodni”, gondoltam, „ha a magatok fonásából még sem mire sem jutottatok!” – Maga csak menjen nyugodtan arra, amerről én jöttem, ott mindent meg fog találni!

Én meg épp az ellenkező irányba indultam; így hagytam el az általam eddig világosan jelzett helyet, habár mérget mernék rá venni, hogy sokkalta inkább belebonyolódtam a labirintusába, mint kikerültem belőle, habár az egész továbbra is merő föltételezés a semminemű talaján, ahogy személyem is tisztázatlan maradt, úgyszólván két zárójel között, amelyek ugyan távolodnak egymástól, valami sajátos tartalmat igyekezték magukba zárni, vagy épp a korábban tett kijelentéseimet, vagy az ezután következőket, nem tudom. Mi lenne enélkül a jövő! Talán nem is lenne egy fikarcnyi jövő sem...

Tehát e pillanattól kezdve megszállottan a jövődtől, amelyhez oly nehéz megtalálnom az utat, azért valamiből nekem, idegen személynek is föl kellene épülnöm, habár kevesek járhatnak szerencsésebben annál, hogy nem kell belefulladás a tojásba, amelyből az eredeti szándékoltság ki szeretne volna költeni őket: mindenesetre még jelentős hozományom is volt innen, a pecsétnyomó fekete bőrtáskája, amelynek tartalmát alkalomadtán majd ki fogom rakni, lesöpört járdaszélen vagy kövezeten, afféle vándor zug- vagy zsidósként, egyáltalán nem azzal a szándékkal, hogy tulajdak rajta, hanem hogy lássam, mihez is kezdenék velük azon kívül, hogy már mióta magammal cipelem az egész testes rakományt, és csupán a fegyver ad némi biztosítékot arra, hogy majd egyszer, legalább egyetlen alkalommal valami lényeges is történjen – velem? másvalakivel? –, de ez csak úgy kötetlenül eszembe jutott, hiszen annyi mindenki másnak van fegyvere, s azoknak mi eszükbe nem jutna, az én elgondolásaim meg sorra csütörtököt mondanak.

Úgyhogy most mi is legyen a helyzet az eddig eltöltött időmmel, tekintetném-e én ezt valami módon nevelődésemnek, olyan értelemben, hogy „edifikáció” vagy talán méginkább „edukáció”, aminek révén a köröttem átmeszelt világ megnemesített, miután különben is adva voltam labirintusa méhében, az pedig végképp a kétbalkezességemen, az ügyefogyott magatartásomon múltot, hogy annak rendje-módja szerint nem kallódtam el benne, hanem a vakszerencse kitoloncolt e megnevezhetetlenség szélére, anélkül hogy magam bármiféle változáson estem volna át, még csak a hangulatom sem lett nyomottabb, miként várható lett volna az átalatlan éjszakát követően, illetve mikor is aludtam én utoljára? – mindez mostanra szét-

folyt a döglött mézben, amelynek kétségtelenül el kellett volna fednie, mint olyasféle tartozékát ennek a világnak, amelynek a továbbiakban semmi jelentősége sincs, illetve valamilyen szempont alapján takargatnivaló, és sebtében aligha van más mód az eltüntetésére, viszont a hirtelen jött változások ezt követelték, kifejezetten sürgették a tegnapi tartó múlt láthatatlanná válását, mintha még nem is alakult volna ki, és utólag – a jövőben – kelene megformálni: ezért volt szükség a rengeteg fehér fölületre, hogy talán könnyebb legyen az ördögöt a falra festeni. Mennyire tobzódtam volna máris ennek az újnak a színhatásaiban! Habár sokkalta inkább lehetséges, hogy Boros Kázmérként úgymint eltávolítottak volna az elérhető helyszínekről, és akkor már inkább a váratlant kedvelem, mintsem hogy más szabhasssa meg, mi várjon rám. Megértettem, bizony, hogy Úrfi is miért száguldott oly sebesen abba az ismeretlen irányba, amerre én talán éppen őmiatta nem vettem az utamat, hiszen én mégiscsak abban a tudatban voltam, hogy itt esett világrajövetelem, hogy végül is dinamittal robbantottak ki a kenyérszótából, vagy csupán ennek a robbanásnak az emlékével léteztem, és ültem utána frissen kiszellőztetett szobában, fölhúzva fehér harisnyás lábamat, nehogy ártalmamra legyen a beáramló csípős levegő, de a robbanás füstjét mindenképpen ki kellett csapatni, habár a közelemben már nem volt senki sem, nem is hiszem, hogy valaki is emlékezett volna rám, és innentől számítva magam sem igen emlékeztem semmire sem, igencsak föl kellett volna rázni mésztől befröcskölt és elsatnyult egykori emlékezőtehetségemet.

Velem kapcsolatban azonban innentől szünetelni fog a nyilvántartás! Ha a hangulatom nem is vált nyomottá, a robbanástól megnyomódott tésztafejem várhatóan úgy véglegesíti tudatomat, mintha nem is éltem volna a földkerekségnek ezen a részén: valaki más csapott ott galibát vagy igen megfontoltan csupán okot adott arra, hogy a helyében mások csapjanak, ám mire végére akartak járni az egésznek, az már nem volt sehol, habár az ügyet súlyosbította, hogy ugyanakkor veszett el a téglaegető pecsétje is, ezzel együtt mégis bittal üthették a nyomát; hogy azok közül lehetett valaki, akiket hajnalban sebtében rukkoltattak, és az egymagában is elég nagy rejtély volt, miként tudták rászorítani őket, hogy már induláskor nótázzanak – borzasztóan régi nótáik voltak, és talán ezért is esett rájuk a választás, hogy majd tanfolyamon tovább iskolázzák a hallásukat, és nem találomra állt össze a létszám, Parazsa Viktor számadatai szerint, mert akkor mindenkinek mennie kellett volna, tartósabb kényszermunkára, amíg csak le nem pergett róluk a meszelés, hogy egészen más színben tűnjenek föl, s az efféle színváltozás tetemesebb és huzamosabb tartamokat föltételez, gyors ceruzavonásokkal nem is könnyű kiszámítani, hogy valójában mennyit is; no, de ez innentől már nem rám vonatkozott, a pecsétről viszont bizonyára maga

a pecsétnyomó nem akarta tudni az igazat, csupán a revolvere után bánkódhatott mindhiába, mert arról egyszerűen még csak említést sem tett.

Vagyis ki tett itt bármiről is említést? Én semmiről sem tudok, ami itt szóba került, az másvalakivel történhetett, s hogy az a valaki beszélt-e róla valahol, az már kizárólag az ő dolga lehet, azé a süketpusztaié vagy mit tudom én, kié; én előbb azt gondoltam, hogy jobbra kellene fordulnom az úton, de aztán mégis az ellenkező irányba mentem, amennyiben ez pontos, és nem kevertem össze a jobbat meg a balt, régi gyakorlatom szerint, úgyhogy bármiről is számoljak be, az minden valószínűség szerint egészen megbízhatatlan lehet: én kizárólag a saját szakállamra végezhetek ezt vagy azt, lehetőleg olyasmit, amiről nemigen kell majd számot adni, illetve senkinek sem tartozom róla számadással – ennyi szabadságot talán összegyűjtöttem eddig a kalapomba, ha még azt is el nem hagytam valahol. Csak annyit tudok, hogy egyvalamitől leszek képtelen szabadulni, szinte az idők végezetéig, az pedig a pecsétnyomó táskája, és bár sohase láttam volna meg, ha ez a segítségemre lett volna egyáltalán, mert talán ném is én választottam a táskát, hanem az akaszkodott rám, tekintet nélkül a súlyára, hogy most már fussak vele, csupán azt nem tudtam és most sem tudom, hogy hová.

Azután valaki utolért egy régi, pöfögő, magasra emelt hátsó ülésű DKW vagy Zündapp motorkerékpáron – csak hol szerezhetette be hozzá itt az üzemanyagot –, bőr micisapkája egészen összeroppedezett a fején a mindenféle időjárás frontoktól, amelyeken eddig, bizonyára évek során át, keresztülhaladt, olyasféleképpen, mint aki szakadatlanul úton van, akár a földgolyó a világűrben, és még rám is dudált, hogy menjek az útjából, vagy csupán azért, hogy mellettem állhasson meg, és lábával ne kelljen a sárba taposnia: afféle régi vándora az úttalan utaknak, aki szakadatlanul a maga kényelmét keresi.

Valóban megállt, és nem is szólt semmit, mintha tisztában lenne azzal, hogy a motor zajától úgysem lehetne egy szavát sem hallani, s hogy menet közben úgysem nyílik alkalom az eszmecsere, hanem csak intett, hogy telepedjek mögé, a magas hátsó ülésre, ahol eddig én még sohasem foglaltam el a helyemet, úgyhogy most egyszerűen olybá tűnt, mintha kiemelték volna a tájból, az eddig csupán részleteiben látott egész fölé, valahová a levegőbe, ha nem is nagyon magasan, de annyira mindenképpen, hogy a lábam ne érjen a földre, valahogy úgy, ahogyan az akasztott emberé, fölakadva egy olyan sebesség fonálára, amelyet, ha veszem magamnak a fáradságot, futólépésben is le tudtam volna gyűrni, ám ez megkönnyebülés is volt ugyanakkor, hogy másra – akár egy gépre is – ruházhattam át a táska súlyát, szinte megosztozhattam vele tanácstalanságomon: egyszerűen már nem is kellett azon törnöm a fejemet, hogy mihez kezdjek vele. És most már egészen másvalaki, egy vadidegen irányította pályámat, nekem a to-

vábbiak során szinte közöm sem volt hozzá, mivel beleszólni a legjobb akarattal sem tudhattam volna, és különben is képtelen lettem volna megmondani, hogy merrefelé tartok.

Mintha valójában csak most ért volna véget a dinamittal való kirobbantásom, mindegy, hogy miféle lágy vagy képlékeny, esetleg akár szilárd anyagból is, most vált előttem teljessé, hogy adva van számomra ez a szabad térség, amelyik sehonnan sem kiút, hanem egyszerűen beleveszik önmagába, semmit sem jelentve, legalábbis az én számomra nem, függetlenül attól, hogy bizonyára létezik valami mitológiája, amelyen most zötyögve, rázkódva és rengve áthaladok, akárha a kerék fölhalálójává lennék, pusztán a gördülékenyebb megjelenítés céljából, ahogy forog alattam a fölgöngyöltett egyenes furcsa definiálódása, és elragad a nyilvánvaló ismeretlen felé, mintha használnék valamit, akármit, pedig majd éppen én! Egyik kezemmel – talán a jobbal – a különvált és kimagasló ülés kapaszkodóját markolva, a másikkal meg a mögöttem levő csomagtartón hánykódó táska fülét szorítva, miközben mindegyre arra várok, hogy majdcsak adja magát valamire a dolgom... Olyan ügyem, amelynek kétségtelenül nehezen tudok arra a szintjére vergődni, hogy végre a kezdet kezdetén legyenek vagy legalább tudjam magamat. Nagy különbség!

És most egy félszegűsítő vitt, pontosabban ragadott magával ismeretlen rendeltetésem felé, amellyel egyikünk sem lehetett tisztában, csupán a pocsolyák sarát csapták szerte a motorkerékpár kerekei, akár a tengerfenék iszapját, nagy gázzal rohanva neki a kátyúknak, nehogy megfenekeljünk: ha erre sor kerül, talán nekem kellett volna magas helyemről alászállnom, s erőlködnöm a híg latyakban, mintha disznóval birkóznék, hogy jusson valamire a gép – azért nem szerettem volna ennyire azonosulni a földdel, hogy támasztékul szolgáljak benne egy ilyen elképzelésnek, amelyről még csak azt sem tudom, micsoda végkifejletet szánhat nekem: mert az nem volt igaz, hogy bőrsődni kezdő fölszínű, dermedt pocsolyából szökkenem talpra annak idején, hogy itt valahol lappanghat szülőhelyem, s most az a veszély fenyegetne, hogy esetleg vissza kelljen térnem őstelevényemhez; ám a félszegűsítő mégiscsak a tulajdon terepén lehetett, ősi országúton, amelynek minden hajlatát és domborulatát ismerte, már előre tudta, mi hol van, akár a tulajdon szájuregében, és még véletlenül sem szeretett volna a fájos fogára ráharapni. Menten ott hagytam volna, és aztán, bánom is én, gondoljon, amit akar, úgysem tudott volna üldözőbe venni, még ugyan hova és miért is jött volna utánam, árkon-bokron át: kár lett volna üldözésekre pazarolnia az idejét, mivel az is fölmerülhetett volna mint kérdés, hogy éppen őelőle futok-e, s aztán hová? Hát nincsen nekem jobb dolgom? Mintha kezdettől fogva angolnak észjárásához igazodnék...

De aztán mégis talált magának kitérőt, féloldalgós házsört, amellyel átel-

lenben egy épület előtt szilárd talajra gördültek föl a motorkerékpár kerekei, s a félszegűző is száraz helyre tehetle le a talpát – nem is tudom, miért ragaszkodhatott ennyire az ilyesforma kemény terephez, amikor szerintem a cipője már telefolyhatott sárral, sőt, előlről egészen térdig sáros volt, mintha futtában sárból készítettek volna neki lábat, de már nem simították vagy vakarták le, hanem úgy hagyták, teli csorgásokkal, s ezt akarta mindig szárazra vinni, mint aki csónakból lép a partra. Csakugyan kényelmetlenül érezhette magát, mert az eddig tapasztalt szófukarsága ellenére nem átallotta megjegyezni:

– Megállj, majd egy kicsit lecsorgatom magam! – és csöpögtette magából a sáros levet, mintha salátát mosnának a nadragjában.

– Nem megyek én sehova – mondtam –, nem nagy bizodalmam van nekem az efféle helységekből...

Pedig a hely a rendes napi életét élhette, a csoda tudja, mit csinálhattak, bizonyára mégis folyt valami rejtett tevékenység az erre alkalmas zugokban, valahol két pocsolya, vagy fogalmam sincs, mi között, juhokat fejhettek a kos vagy a szamarak fölügyelete mellett, ha egyáltalán kiteleltek már a birkák, ha egyáltalán ezen a helyen teleltek s már nem szoptattak – én másforma időből voltam érkezőben és megintcsak másféle időbe tartottam, s ahogyan szóba is került már, én menekült voltam vagy egészen elveszett, s az első kutya, amelyik rám rohant volna akármelyik törött léckerítés mögül, biztosan a lábamba mar, nos, ilyen kilátásokkal nem nagyon hetvenkedhettem a csöpögő félszegűző előtt, aki eddig elhozott, s nem tudhatam, vajon továbbvisz-e, habár ez a dolog logikájából eredt volna, legalábbis az én szememben.

Mellettünk, mindjárt a kitérőnél, kút is volt, kinn, a nyílt utcán, kemény, elmozdíthatatlan betonkávával, és bizonyára az épülethez tartozott, hogyha netán valakinek inni támadna kedve, ne kelljen nagyon messzire mennie – fontolgattam magamban, miközben az erős vödört szemléltem, mintha éppen el számítanám lopni, hogy meglegyen az egyensúlyom, akár egy ekvilitristának, mondjuk: erről a vödör, amarról meg a táska, csupán azt nem tudtam eldönteni, hogyha megtenném, üresen vagy vízzel tele vinném-e magammal, hogy úgy egyenlítsem ki a táska súlyát. Ez annyira a legmélyebb és legsajátabb lelkiismereti gondom volt, hogy megoldásában nem folyamodhattam segítségért a félszegűzőhöz, mert legföljebb azzal üti el, miszerint nem képzelem talán, hogy még egy vödör vizet is vigyünk a motorkerékpáron, mert csak lötyögne minden irányba, inkább öntsem rögtön az egész vödörrel a gallérom mögé, hátha ettől lehiggadok és kiverem a fejemből annak a közkútnak a vödört, esetleg borítsam a fejemre, ha már nem tudok meglenni nélküle! Jó válasz lett volna, még az a szerencse, hogy egyáltalán nem is fordultam hozzá, nem is tudhatott róla, hogy ilyesmi gyötör.

– Pedig ez különben nagyon jó hely... Azelőtt, amikor még volt az úton forgalom, éjjel-nappal tartott itt a jövő-menés. Ezerszám ittak lovak abból a vödörből – hívta föl rá a figyelmemet, mert talán észrevette, hogy a vödör ott himbálózik a gondolataimban.

– Akkor itt számos esemény játszódhatott le annak idején – jegyeztem meg, mint afféle utólagos tanú.

– Ajaj, itt még embert is öltek... Alighanem épp itt, ezen a helyen, ahol most állunk.

– Tehát itt vér folyt... – szorítottam magamhoz a táskát. – Most meg csak a sár csöpög... Úgyhogy a leghelyesebb, ha az ember már így is készül föl – kattant a nyelvem, mintha a revolver dobja fordulna el az agyamban.

– Ki tudja, mit hoz magával akárkinek a végzete! – bölcselkedte el magát a félszegűsző. – Mégis, aki csak erre jár, sohasem kerüli el ezt a helyet. Olyan ez, akár valami ellenőrző-állomás, nagyon illik ide ez a kietlen hely, és vigaszul sokféle italt is mérnek.

– Nem baj, én úgysem iszom, vagy legalábbis eddig, az az igazság, hogy nem ittam – próbáltam igazolni magamat.

– Pedig ha poros lenne az út, akkor most nagyon jót tenne egy korty – igyekezett fölkelteni az érdeklődésemet e jótétemény iránt, mintha bizonyos új minőségekbe szeretne beavatni.

– Én az isten háta mögül érkezem, nem tudom, jól mondom-e – iparkodtam magyarázatát adni szokatlan magatartásomnak; arra igen hosszadalmas, és a számára bizonyára érdektelen is lett volna kitérnem, hogy valójában Agg Halál háta mögül, mert az volt az utolsó olyan hely, ahol némileg biztonságban tudhattam magamat –, és a szokásaim önmaguktól alakultak ki, épp ezért olyanok, amilyenek.

Ekkorra azonban lecsorgott róla a sár, és a motor is pattogva hűlni kezdett, semmi rostokolnivalója sem volt tovább idekinn, úgyhogy elindult az épület bejárata felé, és csak az ajtóból szólt vissza, mintha én szabódnék, mert sajnálnám, mondjuk, a pénzemet, pedig valójában azt sem tudhattam, hogy van-e pénzem, sok minden homályos volt még velem kapcsolatban, nem csupán az eredetem.

– Most jössz vagy nem jössz? Vagy tovább számítod lógatni a szárnyaidat? Mi a fenét hordozol abban a nehéz táskában? – kérdezte csak úgy, félvállról.

– Ebben? Jaaa – engedtem a táskát övező szorításomon –, csak a tisztát... A váltás ruhámat.

– Akkor te csakugyan elpályázol innen? – és ezt is most jutott eszébe megkérdezni, onnan, az ajtóból, kiáltva nagy hangon, mintha szónoklatba kezdene bele.

– Honnan? – mondtam, mintha a visszhang válaszolna neki helytelenül.

– Hol van az az innen? – mentem utána, mint aki ezt föltétlenül meg szeretné tudakolni.

A széles küszöbre patkó volt szögezve, mintha annak emlékére került volna oda, hogy egy ló valamikor bal lábbal lépett be a helyiségbe, ám odabenn alig tartózkodott valaki, hacsak térdén átvetett lábbal nem Agg Halál gubbasztott egy sarokasztalnál, meg mertem volna rá esküdni, hogy ő az, habár futó ismeretségünk után nem ismert meg, vagy lehetséges, hogy mindketten ekkora változáson estünk volna át? Pusztán két valaki lettünk, – aki nem képes fölismerni egymást, pedig eredetileg ugyanannak a cselekménynek voltunk az eszközei.

– Onoka – mutatott be ekkor egy gácsérfarokra fésült hajú egyedet a fél-szegűsző, s ennek még az a szivárvány is ott tükröződött a haján, amit a kacsaszárnya vert volna vissza; nekem viszont most ismét gondot jelentett a magam megnevezése, nem mondhattam azt, hogy: Boróka, mert akkor esetleg a sarokasztalnál silbakoló, amennyiben csakugyan Agg Halál lenne az, még fölfigyel a nevemre, vagy áriázni kezd, miszerint: ezt a nevet már hallottam valahol, ki a fene lehetsz te, hogy nem képes rád visszaemlékezni az ember, mintha kiszippantottad volna az eszét, vagy most a másik feledet mutadod, mintha a holdvilág kezdene el forogni a szemem előtt! Ennyire azért még nem lehetek berúgva, igaz-e, Onoka, nem szoktam én azért anynyira berúgni!

– Kázmér – mondtam tehát a szemébe ezt az elkallódott nevet, ami anynyira hiányzott az irodista számvetéséből, vagy pusztán én vettem utólag (mostanra) a fejembe, hogy ezután vagy ettől kezdve így fognak hívni, mintha be szeretnék illeszkedni valamibe, és, íme, ennek a föltételnek is rögvest eleget teszek –, de ez egyáltalán nem fontos – próbáltam máris oda hatni, hogy meg se tudják jegyezni: tehát ha nem tudnak rá hivatkozni vagy elfelejtik, nem is létezik.

Onoka ezt követően helyet változtatott, átkerült a söntés túlsó oldalára, ott valahol tarthatta minden tudományát; rengő hajú volt, úgy leffegett és hullámzott rajta a bőre, mintha túlságosan is bő ruhába rázták volna bele, s ez mindenképpen ki szerette volna tölteni, de végül nem volt mivel, és csupán a látszat maradt, hogy bele szeretne nőni mintegy a tulajdon bőrébe, s ez most tartott, végeláthatatlanul, miként a hosszú élet, talán még a túlvilágra is átnyúlt belőle valamennyi, vagy ez a föltételezés csupán az állítólagos Agg Halál állítólagos jelenlétének volt betudható: nemigen tudtam ezen tovább elmenni.

– Mit parancsolnak? – kérdezte szinte kiábrándultan a tulajdon kövérségétől, hogy azt most így akaratlanul is be kellett mutatnia.

– Én semmit! – vágtam rá nyomban, mint aki már jó előre fölkészült a kihívásra, ám a fél-szegűsző egyáltalán nem osztotta ezt a véleményt, és ő itt mégiscsak magasabb beosztásban volt nálam.

– A szokásost! – adta föl a rendelést. – Kettőt a szokásosból. És maga – fordult az állítólagos Agg Halál felé –, maga, Jóska bácsi mit iszik?

– Én? – kezdett el fészkelődni a székén, majd kivágta: – A fíngon kívül mindent!

– Akkor hármat a szokásosból – nyugtázta szinte megelégedetten a félszegűszó.

És érkezett is a szokásos, nagy pohárban, mintha legalábbis annak az egykor betévedt lónak szánták volna, s el tudtam képzelni a majdani hatását: azt a lórúgást, amit hamarosan kapok a tésztafejembe; ám mivel még sohasem próbáltam, az is lehet, hogy egyszerűen se szó, se beszéd, csak rákapok, és hamarosan egészen hírneves részeges leszek, itt teljesednek ki hajlamaim, ezen a környéken, vagy csak mindig ide húz majd vissza a szívem, akár a vízbe hullott fejszét a nehézkedés a mélybe – meg is volt bennem az ehhez méltó tompaság, igaz, csupán érzelmileg, ám semmiből sem állna ezt kiterjeszteni értelmi képességeimre is, nyomban rájöttem, amikor a kórusban fölhangzó biztatásukra ittam a nekem szánt pohárból. Valóban tökéletes volt a hatása, habár még nem tudtam, hogy ez lesz, illetve innentől kezdve számíthatom végleges honosításomat, őshonossá tételét annak a fikciónak, amivé létrejövetelem bonyolult útján sikeredtem, és most csakugyan elültetnek engem is ebben a földben, akár egy nagy krumplit, amit majd disznó legyen a talpán, amelyik ki fog túrni.

– Ettől aztán szinte földre gyökerezik az ember, mi? – érdeklődött Onoka, ám a többiek kíváncsiskodását sem igen lehetett figyelmen kívül hagyni.

– No? No? – tolta közelebb felém a képét a félszegűszó. – Megfelel-e a hatása?

– Isten-isten! – kiáltotta Agg Halál hasonmása, és úgy hajtotta föl a maga poharát, mint aki repülőgépből veti magát utánam a feneketlen és bizonytalan mélységbe, talán mert semmi áron sem szeretne szem elől téveszteni.

– Kérek még! – mondtam elszántan, pedig jelenleg még elég sok volt a poharamban is. – Kérek egész palackkal, majd én fogom porciózni – biztattam Onokát, szinte arra kényszerítve, hogy ismét vonszolja el magát a sötétiség. Tulajdonképpen nem ártott volna, ha kicsalom az épület elé, és jól megkergetem a kút körül, mintha locsolkodni készülnék, és férfiakat is szoktak volna meglocsolni. Azonban nem tehettem, mert a táskától semmiképpen sem szerettem volna megválni, most is ott volt a lábam mellett, akár valami fontos kezbeli vagy idomított kutya, esetleg más hasonló tartozéka akárkinek: miért lennék én árvább másoknál? Onoka talán észrevehette ezt a ragaszkodásomat a táskához, mert nem állhatta meg, hogy meg ne kérdezze, vagyis hozzászokhatott a szeme, hogy időben fölmérje az ide tévedőket, vajon melyiküket mi szél hozta:

– Mi van ebben a hasas táskában?

– Dugóhúzó meg ilyesmi. Ami útra kell az embernek – válaszoltam. – Egy-két szerszám...

– A váltás ruhája! – segített a félszegűsző fölsorolni a táska tartalmát. – Csak restelli megmondani.

– Valami történhet a világban – mondta erre Onoka –, mert mostanában sok ilyesfajta járkál itt minden irányban.

– Én merő véletlenségből kerültem ide – igyekeztem megnyugtani. – Egészen másfelé indultam, de aztán kínálkozott ez az alkalom a motorke-rekppárral... A világért sem szerettem volna elszalasztani, úgyhogy most itt vagyok. Különben ha futólépésben is jövök, mostanra még a fele utat sem tettem volna meg.

És ezt követően békésen a nyakára hágtunk a palacknak, majd Onoka még egyet hozott meg egy üres poharat is, a maga számára, csakhogy ő jobban bírta, mint mi hárman együttvéve: ebben múlt el a délelőtt, s e múlás során csak nagy néha mutatkozott valaki, jártak ki-be, de csak annyi emlék maradt utánuk, amennyi az ajtófélfára vetülő árnyék – a kevesnél is úgy-szólván kevesebb, csupán a kocsmai biliárdasztal ácsorgott lábát váltogatva a helyén, és akkor Onoka megemlítette, hogy már bizonyára böjt van, de ez rajta egyáltalán nem látszott meg, és ezért mozognak itt ilyen kevesen, de még nem biztos, hogy annyira benne járnánk az évben, majd mindjárt megkérdezi az anyjától, aki fejben szokta tartani az ilyesmit, és ki is ment egy ajtón, azzal, hogy azonnal visszajön a hírrel; hallatszott is valami fojtott hangú vitakozás, de az inkább, ahogyan én ki tudtam venni, a sóra vonatkozott:

– Most tettem-e bele, vagy nem tettem? – gyűrődött föl a levegőben egy asszony hangja, de olyasformán, mintha csak Onoka vacakolna, és női hangot próbálna utánozni.

– Nem tudom, a vendégekkel voltam – válaszolta Onoka természetes hangja –, meg kellene kóstolni.

– Mindenesetre tesztek bele egy keveset – közölte az elváltotatott hang.

– Én nem tudom, hogy kell-e bele – vitatták ráérvősen még egy ideig, ám az nem derült ki, hogy végül is megsózták-e, vagy sem, a böjt ügye viszont szóba sem került közöttük.

– Nem nagyon kedvelhetik a böjtöt – állapította meg ennek alapján a félszegűsző.

– Igyuk meg mind, mire visszajön – markoltam meg a palackot –, úgysem fog emlékezni rá, hogy a távozásakor hol is hagyhattuk abba. Hoz majd egy másikat.

És így nyakaltuk a szokásost, borzasztóan kellemesnek éreztük az itteni fölakadt szemű időnek a múlását, vagy talán már túl is voltunk az idő mulandóságán, hogy mekkora távolságra és mitől, ez már ekkor föl sem me-

rült, vagy csak egyszerűen titok volt, számomra különben is túl sok volt a titok, épp ezért kellett talán úgy viselkednem, mintha mindent tudnék, csupán ide nem illő idegen nyelven gondolkodnék, s időbe tellene, amíg képes leszek valami módon a helyzetre lefordítani: és ez a napsütés lett volna, amit, gondoljunk csak bele, mennyire hiányoltam már, a labirintustól kezdve, habár azt sem hittem volna soha, hogy majd egyszerűen csak itt leszek e helyen, mintha az imént léptem volna ki a falból, vagyis egészen pontosan mi is volt itt a helyzet?

Ez volt itt az igazi titok, túl mindenfajta titkolózáson, a rejtelem, ami talán csak most ért utol, mert hozzá képest túl sebesen tettem meg az utat, és ha egyszer már utolért, biztosan a fejemre is fog mászni – vélekedtem –, a félszegűszo pedig nem fog hajlandóságot mutatni arra, hogy egyhamar továbbinduljon innen, csupán azért, mert nekem olyan érzésem van, hogy ez a hely nem lesz majd megfelelő, egyáltalán, kinek nem megfelelő ez a hely? Ki is az, aki sehol sem találja a helyét?

– Elnézést – mondtam hirtelen –, nekem ki kell mennem. Merre van itt a mellékhelyiség? – nyúltam a táska füle után.

A félszegűszo ugyanarra az ajtóra mutatott, amerre az imént Onoka vette útját a boszokránykonyhájuk felé: – Csak át az udvaron, jó sokat kell menni. A táskát itt hagyhatod, nem bántja azt senki!

Még tétováztam is az ajtóban, ám az állítólagos Agg Halál kajánul megjegyezte:

– Már hogy hagyná! Amikor abban tartja a dugóhúzóját! – látott el útravalóval.

Egy pillantást vettem a nyitott konyhára, és csupán Onokát láttam, ahogy épp töltekezett, kanalazta azt a sós vagy sótlan valamit, és bizonyára ott kellett hogy legyen elméletbeli anyja is, a böjtök tudója, úgyhogy a jelekből ítélve még nem vette kezdetét a böjt, vagy már túl is jártunk rajta, ám mire ezt végiggondoltam, jócskán keresztülhaladtam az udvaron, s ott átemeltem a táskát a rozoga drótkerítésen, majd magam is utánaléptem homályba borult fejemmel, bár lehet, hogy helyesebben teszem, ha megpróbálok hányni, a hasamban levő hideg batyu miatt, hátha most sikerült volna kiöklendeznem – képzelődtem –, talán az elfogyasztott „szokásos” hozzásegített volna, csupán az jelentett némi fönnakadást a dologba, hogy mostanra már sejtelmem sem volt arról, mit is kellene annak a lazán összegöngyölt batyunak tartalmaznia, ha egyáltalán valamit is lenyeltem valaha is azzal a céllal, hogy a gyomromban őrizzem meg, amikor meg sem tudnám mondani, hogy mitől. Így megy feledésbe minden lényeges dolog, és emiatt van szakadatlanul arra utalva a világ, hogy előlről kezdje önmagát – fogalmazódott meg bennem a batyu föltételezett helyén a nézet, pedig úgyszólván idea volt még nemrég is, amely olykor mintha még magamnál is fon-

tosabbnak tűnt volna: egy, kenyéértésztaba rejtett eszme, amelyet dinamittal sem lehetett kiobbantani. És erre kellett volna visszaemlékezni, mintha ez lenne egyedül hivatott, hogy magára formázzon, akár valami hegedűtokot.

Láttam is a húrjai alatt lábatörött hegedűt – így, bizony, még ha tudnék is, akkor sem lehetne játszani rajta. Máris megvigasztalódhatok azzal, hogy nem is tudok. Nem tudom, pontosan emlékszem-e vissza, hogy a tok zöld posztóval van bélelve, ugyanolyanl, amilyen Onoka néptelen biliárdasztalának borítása is; amikor odanéztem, csupán egy bábu ácsorgott a zöld mező közepén, de a három golyó sehol sem volt: mintha én álltam volna meg ott egy pillanatra tájékozódási szándékkal a címerpajzs mezejében, nem is oly rég, vagy ki tudja. Nem sikerült tömeget gyűjtenem magam köré, hogy ámuldozzanak rajtam.

Amikor legelőt értem, még nem múlt el valami tetemes idő, ám teljességgel átéreztem a mező közepén ácsorgó báb jelentőségét, hogy kizárólag nyomatékos figyelmeztetés lehet a benti félhomályban, én viszont végre mégiscsak a szabad és zavartalan ég alatt tartózkodom, a ködös képe tükröződik a szememben, s mi mást tehetnék, minthogy a táskát a fejem alá vágjam, s lefeküdjek aludni, vagy csak elterüljek, miként várható is, mert nem énutánam kiabáltak-e: – Maga a halott! Maga a halott? – Ennyivel a legjobb lesz, ha már is ígykszem beérni.

A talajvíz azonban igencsak magasán állhatott, mert amint beleélhettem volna magamat ebbe az új szerepembe, s részben a „szokásos” hatására érvett volna rajtam a szunnyadás, amely talán örök sajtásággommá lett volna (részegségében leheveredett a legelőn, és többé nem lehetett a rajtaütött álomból fölkelteni – ennyiből állt volna a velem kapcsolatos végső megállapítás), egyszeriben harangszót hallottam, de nem a levegőn át, hanem a föld alatti vizeken futhatott valahonnan messziről, talán csak a kutak száján keresztül jutott volna a fölszínre, s nekem eddig sejtelmem sem lehetett arról, hogy ilyen éles hallásom van: mégis a hegedű mellett kellett volna döntennem, hacsak a tokjaként is.

Emitt meg mily kitartoán harangoznak! Már-már az az érzése támad bennem az egyszeri embernek, hogy valahol még mindig tart a nándorfehérvári diadal: majd beleszakadnak az ünnepléshez való hűségbe, ez a bámulatos és kelekótya népség! Ez a megfoghatatlan hűség egy évszázadok óta elveszett stratégiához, vagy csupán ezzel lehetséges azonosulniuk: ez ők! És én, én vajon mi vagyok? Ez a kérdés alighanem még a „szokásosnál” is inkább álmosít.

Az igazság viszont az, hogy aligha leszek én képes akár egy szemhunyasnyit is aludni itt, mert nyomban előttem terem valaki, akárcsak akkor, a semmit illető közvilágítás alatt, amikor pedig a védekezéshez még megvolt

az esernyőm is – föltételezem, hogy ugyanaz az ember lehet, csupán most fegyver van a vállán, isten bizony, katonafegyver, talán hogy azzal noszogasson, és nagyjából ugyanazt a kérdést is teszi föl nyomban, mint akkor, fegyvertelen állapotában a világitás alácsorgó burája alatt, habár akkor semmi érdekeset sem találtam rajta, mostanra azonban minden megváltozott, és talán azóta is engemet keres; hogy kimondottan ő az-e vagy sem, ez csak annyiból nem mindegy, hogy most a fegyver révén jóval nagyobb a fölhatalmazása, tehát máris sokkalta szűkebb a körém hurkolódó látóköre, s nekem kisebb az esélyem arra, hogy kiszabadulhassak belőle, mindössze annyit tehetek, hogy, amíg lehetséges, fekvé maradok.

– Hát maga? – szólít meg, miközben én fél füllel még mindig a rémségesen távoli, ide több évszázadnyira nyelvelő harangszót hallgatom: hogy létezésüknek ebben rejlik a titka, ez bizonyos, de én ebben képtelen vagyok e pillanatban meglelni önmagamat.

– Nézelődöm itt egy kicsikét – mondom. – Látom, még nem legeltetnek, ha ez egyáltalán legelő. – És fekszem tovább, mintha csak az ágyamban lennék, amelyben Úrfi fölügyelete mellett ilyen szépen megkeltem; vagy a hegedűtok lennék, de akkor nem lehetne nálam a táská, csupán a törekenység volna a bensőmben.

– Nem találkoztunk mi már valahol? Maga borzasztóan gyanúsán jár-kelet itt a környéken...

– Nem, nem hiszem. Nem emlékszem – könyökölök föl fektemben. – Rosszul jegyzem meg az arcokat...

– De én annál jobban! – bár még nem érezni fenyegetést a hangjából, még nem nyúlt a puskájához, még mindig csak a fegyver szíját szorongatja a vállán. Úgy látszik, a világ legjáva dolga ezentúl kizárólag énvelem fog történni. – Milyen név alatt jár-kelet itt, vagy egyáltalán mi a neve, ha van?

– Boros Kázmér – mondtam immár, igaz, csak általam, de rendszeresítetté váló nevemet; ha egyszer valaki a számadatok tanúsága szerint nincs, akkor az nyugodtan lehetek én: így nagyjából kialakulhat az egyensúly.

De micsoda egyensúly!

– Ne járassa maga énvelem a bolondját! Meg különben is, honnan tudja maga az én nevemet? – fortyant föl világ nyilvántartása szerint nem létező ember nevének a hallatán. – A más nevét használni! Biztos lehet benne, hogy ezen nem lesz csak úgy keresztülnézve! Magában még a tetű is hamis lehet!

– Nem vagyok tetves – jegyeztem meg jobb híján.

– De majd lesz... Ott, ahová megyünk!

– Nem megyek én sehova sem; azt gondoltam, hogy humok itt egyet, és most sehogyan sem értem a nekibuzdulását...

– Meg fogja érteni! Nyugodt lehet benne, hogy meg fogja hamarosan érteni...

– Bekísér?

– De még mennyire hogy bekísérem!

– Hova kísér be?

– Azt csak bízsa rám!

– Ajaj, csakhogy én fekke nem tudok menni. Látott maga már olyan valakit, aki a maga kedvéért fekke járt?

– Van ennek is orvossága? – hozakodott elő vele, mintha nem is szarházi csósz vagy mezőőr lenne, hanem egyenesen rendőr. – Föltaláltuk mi már ennek az orvosságát!

– Kötve hiszem – mondtam –, a madarak járnak szarni annak a maga puskájának a csövébe. Két háborúval ezelőtt lóttek vele utoljára, de akkor sem találtak el vele semmit sem! Csak azért hordja magával, hogy ne legyen egyedül, vagy mert inkább ennek az agyával gondolkodik! – igyekeztem rávezetni az igazságra.

Az biztos, hogy fájdalmas lehetett, mert nyomban lekapta a válláról; vezényszóra sem tette volna különben.

– Emelje föl a kezét! – kiáltotta kivörösödve: az ilyen emberek nem jutnak jó végre.

– Türelem! – mondtam fölülve –, mutatok én magának valamit, amitől biztosan meg fog lepődni.

– Maga most nem mutogat! Tartsa szépen föl a kezét – nyomta közelre a képemhez a puska sok állástól elhasználódott csövét.

– Ilyennel a lelencyerek szoktak gyakorlatozni – igyekeztem elhárítani magamtól e túlzott közeledést, és kikapcsoltam a táskát; mindvégig olyan érzésem volt, mintha a nadrágom ellenzőjét gombolnám ki, s ahogy kiemeltem belőle a jókora méretű forgópisztolyt, szinte magam is megszeppentem tőle, hogy milyen nagy.

– Affene! – váltott színt a láttára emez a másik Boros Kázmér. – Ekkorát én még nem is láttam.

– Pedig van ilyen is – oktattam megilletődve, mintha csakugyan a kiteljesedett testrészem lett volna, és láttam, hogy eközben nagyon lehervad a kezében a puska.

– Messzire hordhat-e? – hogy mást eszébe nem jutott volna kérdezni, amikor annyira közel állt hozzám, hogy az imént még a puskája csövét nyomta az orromnak.

– Olyan messzire biztosan elhord, hogy eltalálja a búcsúbeli céllövöldében a durranós bohócot! – nevettem szinte érzékenyülve hatalmas eszközőm fölött.

– Honnan van ez magának? Hol szerezte?

– Hol vette a király a várát? – válaszoltam pimaszul. – Utánam hajították a szurdékban.

– De nincsen rá engedélye...

– Minek is lenne! Ha az ügyis a maga nevére is szólna. És különben sem engemet keresnek az összéírók, hanem magát, hogy rögvest berukkoltasák! – adtam neki hírül az értesülésemet.

– Az nem lehet! Én már szolgáltam! Ki az ördög bízna rám különben puskát, még ha csak ilyet is!

– Azt én nem tudhatom. Meg az is lehet, ha már ez a helyzet, hogy őrnek keresik a többiek fölé.

– Nem kell engemet keresni, én állami hivatalt viselek, ide nem igen kerülhet akárki!

– Miért, magát hol kerítették?

– Az most nem tartozik ide. Biztosan valaki nagyon irigykedhet rám ott, ahol maga mondja, és az mondta be a nevemet. Én itteni mezőőr vagyok, és hogy bebizonyítsam, ha akarja, akár célba is löhetünk – emelte vállhoz a puskáját.

– Jó, jó, de mire? – kérdezősködtem. – Én semmi olyat sem látok itt, amit el lehetne találni... Amúgy meg azt sem tudom, hová valósi mezőőr: már nehogy engem nézzenek annak a nevem miatt.

– Falusi. Ez a határ van rám bízva. Ameddig csak a szeme ellát – rajzolt nagy kört a kezével maga köré a levegőben.

– Azért csak lakik valahol...

– Hát hogyan laknék. A faluban! Miért, maga hol lakik? – nem restellte firtatni.

– Én most, alighanem úgy áll a dolog, hogy sehol. Vagyis itt, helyben. Ettől jobbat maga sem tudhatna mondani! – nevettem rajta, és olyan szemmel nézegettem a revolveremet, mint aki nem először veszi tüzetes vizsgálat alá.

– A fene a maga dolgát, maga vagy mindenre kapható, vagy semmire sem való – próbálkozott az osztályozással, hátha kiségiteném, és mondanék neki valami lényegbevágóbbat is.

– Mondok én magának valamit – közöltem vele, mintha a lelkére akarnék beszélni. – Maga elmegy a faluba, és engem itthagya, hadd aludjak valamennyit, és senkinek sem szól semmit. Biztos lehet benne, hogy én sem fogok beszélni senkinek sem. Különben, úgy érzem, még lövöldözni kezdenék.

(Folytatjuk)